

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.4. Collegerunt Pontifices & Pharisæi. &c. Optime descripsit Pontifices illos & Pharisæos, Iacob in duobus filijs suis Simeon & Leui: ex quibus illi descendebant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

dæmonem intelligo: timebat enim, quod si Christus viveret, regnum suum euerteret eumque illo expelleret, idcirco hoc vnus intendit: *Principes conuenerunt in vnum.* Quod si contra pauperculum hominem, de quo sibi timere non debebat

Matt. 9. 9.
Luc. 8. 30.

Satan, legionem adiecit dæmoniorum, vt testantur Euangelistæ: constabat autem sex millibus sexcentis sexaginta sex; quamagitur cohortem & legionem constaret ex omnibus principibus, & inferni potentibus Christum oppugnantibus itaque conuenerunt illis le ad iunxit socium Lucifer enim omnibus inferni principibus, & tota turba dæmoniorum: vnde tota residebat ibi tartari malitia: Quocirca sciendum ex Diuo Chryostomo quod ex illo tempore, quo Christus quadraginta diebus & noctibus ieiunauit in deserto & diabolum tertio superauit, nec non patuo tunc timore percelleretur, atque arena victus cederet, modico tamen tantum tempore secessit, vt ait

Luc. 4. 13.

Diuus Lucas. *Secessit vsque ad tempus:* occasionem explorans tempusque opportunum: quo rursus illum impeteret: nunc autem vt vidit in hoc concilio conuenire illos, qui ministri sui erant & actores, ipse tota sua serox accurrit potentia & malitia, ipse est qui regit, qui moderatur, qui præsidet huic concilio.

Ho. 41. in Iosue. VIII. Iosue figura Christi.

Conuenit hæc Diui Chryostomi consideratio alteri satis ingeniosè Origenis super historiam Iosue. Prælio decertauit dux ille inuictissimus, in quo potestatem fregit vilissimæ illius plebeculæ Chanansorum Sibi timuit Iabin Rex Azor ducis illius generosi potentiam agnoscentis vnde medico tempore se subduxit & studiosè expectat in varias mentem versans cogitationes, vtrum occasionem inueniret opportunam, qua Iosue bello molestaret: cumque iam suo iudicio haberet optimam, cunctos aduocat reges & principes regionis illius Iorab Regem Amorthæorum, Regem Semeron, Regem Achsaph, aliosque plures cum omnibus populis suis tam montanis quam campestribus & maritimis: quocirca castra metati sunt plures numero Reges & principes cum populo, qui multitudine maris arenas vincere velle videbantur. Cum vero cernerent Iosue ad aquas Merom accedentem, vnanimes omnes illum aggrediuntur iunctis sibi cunctis terræ legionibus: vnde

Iosue 124.

sacra pagina sic scribit. *Egressi sunt omnes cum turmis suis populus multus nimis, sicut arena que est in litore maris, equi quoque & currus immensa multitudo, conueneruntque omnes Reges in*

vnum ad aquas Merom.

Admirabile hic panditur mysterium, inquit Origenes: nouimus enim Iosue Christum præfigurasse, etiam in ipso nomine: Christus Regem Iabin perterruit, nempe Luciferum: quando illum in deserto prostrauit, victus cessit sed à peruersis suis non recessit cogitationibus, quinimo fortius illas redintegrauit, cunctos sibi principes associans tenebrarum, atque ad aquas Merom recessit, id est amaras, tempore scilicet passionis, quam Christos in Ierusalem pateretur. Hic Iosue cum illis vires adunauit scilicet principibus & Pharisæis: vtget autem vt in concilium conueniant, hic omnes suas adducit copias cum illis: itaque in Consistorio Ierusalem tota continebatur terræ malitia, totaque inferni nequitia, atque hinc tale processit peccatum, quod fuit omnium supremum, & ad omnem possibilem ascendit verticem, mortem decernendo Saluatoris. Ecce completum illud quod Angelus Danieli prædicit: quod scilicet peccatum & præuaricato consummaretur, id est ad eum gradum malitiæ perueniret quò scindere non posset ad altiore.

§. 4. Collegerunt Pontifices & Pharisæi &c. Optime descripsit Pontifices illos & Pharisæos, Iacob in duobus filiis suis Simeon & Leui, ex quibus illi descendent.

Elegantè consiliarios illos descripsit Patriarcha Iacob: etenim illos agnoscebat vt filios suos, & malitiam peccati eorum atque gravitatem perspiciebat, nec enim latebat calamitas & supplicium miseris illis aliquando superuenturum. Locus hic est communis, verum adeo mysteriosus, vt quæcumque ad illum dicantur expositionem, plura tamen superint enarranda hunc singulariter exposuit D. Cyrillus cuius vestigijs insitemus. Ad vltimam properans Patriarcha metam, coram se filios suos conuocat, illis vt aiebat, paternam impertiturus benedictionem, & quæ singulis essent postmodum euentura annuntiat. *Congregamini, vt annuntiem vobis quæ ventura sunt vobis in nouissimis diebus.* Vocat ad se Ruben primogenitum, & singulos separatim: vt cum Simeon & Leui conuocatum citat, & præcites sic affatur: *heu mihi, filij mei Simeon & Leui fratres, vasa iniquitatis bellantia, in concilio eorum non veniat anima mea & in castris illorum*

8

Lib. 10. de ador. in spirit.

Gen. 4. 1.

illorum non sit gloria mea: quia in furore suo ceciderunt virum, & in voluntate sua suffoderunt murum. Communis habet opinio sermone hic fieri eius, quod duo illi fratres egerunt contra filium Regis Sichimorum in vltionem illata: fortis fax Dine ignominia. Verumtamen hoc licet ita sit, aliquid tamen amplius eum D. Cyrillo hic expendamus.

I. Primum quia illud tum temporis ab ipsis commissum, non tam graue culpatum fuisse peccatum: quandoquidem ipsa fortissima Iudith ex parte illud excuset, atque zelum eorum fuisse bonum ac sanctum, quodque Deus eis gladium tradiderit ad tanti criminis expetendam vltionem. *Domine Deus Patris mei Simeon, qui dedisti illi gladium, &c. qui zelauerunt zelum tuum.* Secundum: quia Iacob non eos conuocauit, vt prætoria illis solummodo indicaret: imo precipuum erat, vt futura denuntiaret. *Qua ventura sunt vobis.* Tertia quia dicit se illis prædicatum, quæ ventura forent in nouissimis diebus. Et certo constat quod in S. litteris hoc nomine communiter exponatur: tempus Christi Saluatoris: iuxta illud quod ipse Christus de Patre suo locutus est. *Nouissime misit filium suum: & Apostol. Paulus. Nouissime locutus est nobis in filio.* Hic suppositio, hoc principaliter illis intendeat significare, quod tempore Christi futurum prævidebat.

Quid plura? Diuus Gregorius hanc statum regulam illorum Patriarchatum quod Iacob filios suos in conspectu suo constituit, videbatur quidem ad præsentem verba sua dirigere, sed non tam illos, quam eorum nepotes designabat quorum opera iam inde luce prophetica clarissime prævidebat. *In præclara illa propheta, cum Iacob Patriarcha benediceret filijs suis, præsentem tangens, futura prospiciens, &c.* Sic Diuus Augustin. vnicuique verbo hanc Iacob explicat prophetiam.

Vnde colligit quod verba Iacob dicta filio suo Benjamin, non tam ipsum tangere, quam quod euenturum erat in diebus Christi Apostolo Paulo, qui ex Benjamin ductus erat originem. Similiter quod dixit Simeon & Levi non de illis intellet, sed de eo, quod futurum erat in eorum filijs in diebus Christi nouissimis: nemo negat Pontifices nepotes fuisse Levi per Aaronem, Pharisei, licet ex omnibus possent esse tribubus, tamen eorum secta principum habuit ex quodam nepote Simeonis, vt asserit D. Thomas, & Thargum Ierosol. magnæ vir auctoritatis hanc explicans locum D. Hieronymi. arbitrat

Hieron. Bap. de Lanuca, Tom. III.

II. Pontifices & Pharisei erant nepotes Simeon & Levi.

quod descenderint de quodam Semei, & septuaginta de Simeon. Hoc prælibato, in Levi & Simeon vidit sanctissimus Patriarcha Pontifices & Phariseos filios suos, & descendentes. Hos simul conuocat: quia prævidebat hanc vltionem, de qua sic Evangelista. *Collegerunt Pontifices & Pharisei concilium.* Quinimo hac de causa illos appellat fratres. An ergo alij fratres non erant? erant vtique: sed illi se associarunt contra Christum, atque de his & illis constat est concilium Christo aduersarium. Vah proditores, ait Iacob: *Simeon & Levi vasa iniquitatis bellantia.* En qualiter ad bella procedant. Videtur esse pacifici pacem intendere, & reipublicæ commodum. *Collegerunt concilium:* quasi dicat: fuit concilium quoddam præmeditatum. Quia concilium illud certo die indixerunt generale, ad quod conuocarunt Patres omnes consiliarios, internos & externos, in villis & locis circumvicinis hoc intimarunt, quod liquidò constaret negotium hoc magnâ prudentia & præuia fuisse meditatione conceptum, nec præcipiti, quod statuendum erat, concilio desinitum. Quis illos videat suis vestitus phylacterijs, & simebrjs cæruleis ornates quasi qui præter cælum nihil aliud mente voluerent, & corde diligerent. Erant hæc phylacteria inter oculos velut quaedam scedula ex pergamento, in quibus Dei Lex scripta gerebatur, vt intelligerent, quod illam solam præ oculis haberent: hic se suspensum animo & cogitandum agebat, & occurrentibus dicebat: Domine mihi commenda nos Domino Deo, vt prudenter agamus: est enim negotium, à quo salus omnis nostra dependet; vidisses alium oculos ad cælum attollentem, atque ex imo corde suspitantem, adstantes alloquentem: Deus nos illuminet in re adeo grati quam modo præ manibus habemus: alterum licebat videre prædeuntem macie confectum, quasi strictâ se abstinentia macerasset, vt Deus huic adesset concilio consiliarius.

Vident illos? inquit Iacob, videntur præferre pacem, sed hoc tibi notum sit eos non nisi bella moliri, saeuissima, instrumenta esse diaboli, vt illis Christum atrocius impugnet. *Vasa iniquitatis bellantia.* Gladius conficitur ex duobus ferro & chalybe, nam vnumquodque per se non sufficeret: quia ferrum aciem non habet nec chalybis soliditatem sed illico dirumpitur; iungatur igitur ferri efficacia, cum chalybis acie. Habes hic gladium Satanæ, Pontifices & Phariseos: pollebant potestare: erant etenim principes populi eiusque rectores, Phari

In cap. 46 Gen. In cap. 7. Isa. 8. ep. ad Algas. In c. 12 Zach. 12. III. Discuti-tur hoc Iudæorū conciliū

IV. Similitudo.

risxi superbia gloriabantur: potentia iuncta sapientia: quid non efficiet? quid non aggredietur?

V. Aut Propheta Daniel de Antichristo, quod qualibet sit facturus: fortes & robustos interficiet, potentes sibi subijciet. *Supra quam credi potest universa vastabit.* Mirabilis est hæc hyperbole, quo ipse Deus dicat, ab eo plura facienda, quam quis possit imaginari. Et quomodo hæc efficiet? duo habebit: potentiam & scientiam. *Consurges Rex impudens facie, & insollens positiones, & roborabitur fortitudo eius.* Quam

graphicè describit illum: Illis duobus seculus tantam percutret terra regionem, ut oculos effugiat mortalium. *Supra quam credi potest.* Hæc duo nunc coadunantur, potestas Pontificum & ea quidem maxima: sapientia Doctorum, & ea quidem acutissima. Considera, quò nomine illos compellet, *vasa iniquitatis bellantia:* instrumenta belli & seditionis proditoria: bene dicuntur *vasa iniquitatis bellantia.* Vocatur iniquitas id quod opponitur æquitati rectitudini & iustitiæ. *Iniquitas contra æquitatem.*

Hoc promissio, quæ nequior dati potest iniquitas: quam ipsam sumere iustitiam & æquitatem ad eundem æquitas & iustitiæ destructionem? si quis nobilis ad hanc regiam accederet audientiam præterdens, ut illi daretur maioratus quidam, vel status opulentior: ut autem intentionem suam firmaret, actus clarissimos proferret & fide dignos, sigillis & notis indubitatis authenticos: indices autem congregati illos diligenter examinarent, atque omni ex parte perpenderent, recognoscere sigilla, scribas & testes, & præhabito maris concilio, concluderent iura hæc indubie sic esse substantentia, ut qui ea negaret inveniri posse neminem. Quod si peracta hæc verificatione, & confessione, dicerent, decernerent, & statuerent, ut attentò & concessò clarum esse viro hinc nobili sua constare iura, & evidenter esse confirmata: nihilominus eum condemnarent, ut non solùm non posset præterdere, quod præterdebat: sed insuper illum ut furem flagris cæderent: quomodo exclamaret? O Indices. *Vasa iniquitatis bellantia,* titulos enim iustitiæ clarissimos ad destructionem iustitiæ sumitis qua alter præponderat.

VII. Si ad hoc regnum Proteæ accederet, & oblati suæ iurisdictionis codicillis, illos deputati discernerent, & omnibus rite perpenis legitimos

invenirent, & appensa sigilla verò esse regalia & signaturam non alia quam regiam subscriptam manu. Quod si prælibata hæc verificatione pronuntiant. Quod eo ipso illum non reciperent ut Regis ministrum, sed occidere deberent ut inimicum: atque ipsidem ipis titulis ad hoc munitentur. O traditores: *Vasa iniquitatis bellantia.* Tales sunt isti, quos ipse Dominus per Psalmistam signat: *Conversi sunt in arcum pravam.* Erat autem arcus illo tempore frequens belli instrumentum. Quod si tibi arcus esset, in quo posita sagitta, atque in inimicum tuum directa illam arcus in te torqueret: vah arcum pravam & inversum. Tales vidit Iacob hos Phariseos & Pontifices. Conveniunt in concilium tendunt arcum. *Quid facimus? quia hic homo multa signa facit.* Bonus est, & potestate pollet divina: sententia quæ ex his enuntianda venit, atque ex his principijs inferenda conclusio quænam est? bonus est? igitur amari debet: sanctus est? ergo recipiendus est. Divina parat mirabilia? ergo honorari meretur: nihilominus sagittam reflectunt, atque ex illis colligunt principijs, ut monatur, quod homo sit reipublicæ perniciolosus, expedire ut interficiatur: ò prava arcus & reprobos.

IX. O proditoria, peruersa, pravaque mulier, vxor Putipharis, quæ castissimum Iuvenem Ioseph ad illicita pelliciebat. *Per singulos dies mulier molesta erat adolescenti:* ipse verò tenax virtutis intactam servat castitatem, die quodam n angustissimo deprehensum constringit atque ad venerem scelus. plusquam unquam compellit audacior, lacrymas fundit vberiores quibus adolescentis cor emollit, quæ sufficere videbantur ut etiam arcum possent pectus flectere: verumtamen tanta juvenis perstar constantiâ, ut rupem ostendat se esse marmoream: cum hæc pellici non succederet, chlamydem arripit, ut siltar vel tumtum: at prudentissimus miles illam inter manus delerit fugamque cepisset. Ut hoc scortum percepit, clamoribus cepit eum accusare. Traditor, traditor, accurrunt domestici, illam inveniunt manibus chlamydem monstrantem, obortis lacrymis ingemiscit, & conqueritur, quod vilissimus ille servus eius voluerit honori illudere fornicator. Cuius rei testimonium profert in oculis lacrymas & tantæ doloris impudentiæ, & in manibus pallium & tanti facinoris à Ioseph attentati testimonium.

V. Iudæi quæ ratione dicantur *vasa iniquitatis bellantia.* Dan. 8. 14

VI. Similitudo.

VII. Similitudo.

VIII. Similitudo. Ps. 77. 57.

monium. O tē aseritama, & subdolan mul-
lierem, quid quælo claris castitatem confir-
mat Ioseph, quam vberiores illæ tuæ lacrymæ,
quandoquidem nec illis illum potueris flectere:
& pallium tuis relictum manibus; quem in
tantas compulisti seotum angustias: vt quate-
nus mueri suo non desset, illis tuis manibus
fugiens reliquerit. O mulierem mulierum ini-
quissimam, inquit Diuus Chryostomus. *Habe
apud te testimonium pudici vultoris, tibi retine,
nefanda meretrix, pallium Adolefcentis: hoc
erenim castitatis illius sigillum erit irrefragabi-
le. Fietine potest mulier diabolico agitata spi-
ritu, vt illud ipsum quo Ioseph euidenter testa-
tur castitatem, fidelitatem, & pietatem & esse te
impudicam, peritiam, & adulteram, proferas
in testimonium vt vicium inducas vt Ioseph tra-
dat ergastulo morteque condemnet? hoc quod
eius seruit præconio, in tuam detorqueas lau-
dem & quo deberas adduci, vt tantam honora-
tes sanctitatem, an hoc assumere debuisti, vt
tantas illi moueres tragedias, vinculisque con-
stringeres?*

D. Chryf.
Ser. de Ioseph. To. 1.

X.
Tale esse
Synago-
gæ crimē
demon-
stratur.
Ioh. 10. 24

O perfidam synagogam quoties Christum
conata es euertere, toties illum manibus arripui-
sti & in vltimas adgressi molestias, quando in
porticu obambulabat Salomōnis. *Circumde-
derunt enim Iudæi dicentes: quæ usque animam nostram
vultis tolli? attende, quanto nos dolore miseris: mo-
bis clarè responde, dicendo: quisnam sis. An
non tunc vobis pallium doctrinæ suæ & mira-
culorum reliquit in testimonium? Opera qua ego
facio, illa testimonium perhibent de me. Hanc tu
chlamydem sumis deserteque debuerant, vt sanctita-
tem illius coleres, vitæ merita suspiceres, acque
eum acciperes; his vteris, vt eum comprehen-
das, & decernas expedire, vt moriatur? *Quid
facimus? quia hic homo multa signa facit. An illos
ecceis vasa iniquitatis bellantia? O perduelles
in concilium eorum non intres anima mea: quia in
furore suo occiderunt virum, &c. Principem, hic
intelligit Sichimorum. O Iacob sanctissime:
iam hæc peracta sunt, tu vero dicis: Congre-
gamini, vt annuntiem vobis quæ ventura sunt,
&c.**

87 10
Xf.
Simeon &
Leui per-
fidia no-
caine.

Sic est: porro in præterita hæc eorum nequi-
tia, eam præuidet, quam eorum facturi essent
successores Pontifices & Pharisei. Simeon &
Leui facdo nimis crimine Hemor Regem Sich-
imorum intereperunt: pacificus accedit illos

Rex, connubia proposuit mutua; pepulus simus
vnius, filios nostros filiabus iungamus vestris,
& vestras nostris; respondent illi: nobis hæc
artidet propositio: verumtamen hoc primum
expedit, vt in vnam conveniamus religionem:
vos ipsos prius circumcidite, & proposita perfici-
emus: perplacet, inquit Rex, cunctique suffra-
gantur. Cite uincidunt se omnes, atque vt pareat,
quàm sincerè steterint promissis, notat S. pagi-
na, quod die tertio ex vulnere circumcissionis
grauissimo cuncti dolore decumberent. Eia igitur
Simeon & Leui, iam ex parte nostra nostris
satisfecimus promissis, iam & mueris vestri
est, & debiti vestri similiter stare pollicitatua-
bus. Absit, vt hoc faciant: imo hanc capiunt
circumcisionis & doloris ansam, quæ testimo-
nium petebat eos fœderi satisfecisse, quæ
miseros illos dolore imbecilles obruncant: vt
enim eos cruciati notant infirmos, strictis ir-
tuunt gladijs, Regem obruncant cunctumque
populum tradunt internecioni vsque ad man-
gentem ad parietem. (a) *Maledictus furor eorum,
quia pertinax, & indignatio eorum, quia dura. No dextam
Adest hic Diuus Chryostomus. Quando enim piane ni
Sichimita putauerunt eos sibi valde amicos, quia manante
fecerunt quod petierant tunc grani ira & bello Ho. 67. in
eos oppresserunt. Hoc fecerunt Simeon & Le. Gen.
ti, sed non tam attendit Iacob ad illud, quàm Tom. 1.
ad aliud simile crimen, multo licet execrabi-
lius à Pontificibus illis & Phariseis perpetrân-
dum.*

(a)
No dextam
Ho. 67. in
Le. Gen.
Tom. 1.

Expressam Deus cum populo Iudæorum fec-
dus inerat quod veniens in mundum miracula
ederet, illique ea cernentes credere tenerentur. Iudæorū
Hoc semper modo cum illis egit: nihil enim
credere volebant nisi præmissis datisque signis.
Iudæi signa petunt dicebat Apoll. vt autem mini-
mè crederent, ilico dicebant: signa nostra non
vidimus. Dicunt signa nostra, significando illa
esse, quibus Deus illos communter dirigebat.
Orditur Abraham, & dum illi, Deus terram pro-
mittit lacte & melle manantem, signa petit. *Vn-
de scire possum, quod possessurus sum eam? Ge-
deon, Manue & Ezechias signa petunt; mo-
& ipse impius Achaz vrgenti Propheta Isaie vt
signa peteret, respondet: Non petam. Si nam-
que illa petiero, Deusque concesserit, in il-
lum tenebor credere: erat enim tale inter
eos & Deum fœdus constitutum. Venit Re-
demptor noster, mundo se manifestat, &
ait: ego sum Messias, & Dei Filius: an hoc
H h h h h z tu 38.*

XII.
Tale fuit
Iudæorū
in Christi
perfidia
crimen.
1. Cor. 1. 22
Ps. 73. 9.
Gen. 15. 8.
Isa. 7. 12.
Matth. 23

ta dicit inquit illi? *Voluntis a te signum videre, quod illi conveniat attestationi? & quidem non semel sed quater idem hoc illi proposuerunt, ut aliud diximus. Semel Domino predicante suamque diuinitatem prodente confestim Primates accurrunt & aiunt, quod signum ostendis nobis ut credamus? Christus pro huius satisfactione perficit, & ipsis testibus talia patrat prodigia, quae lia nullus ante fecerat: signa quae nemo alius fecit. Visum caeco nato restituit, tale miraculum quod negare non poterunt, sed tantum hoc estari. Ioh. 9. 32. A saeculo non est auditum, quia quis aperuit oculos caeci nati, illi met fatebantur. Christus cum venerit, numquid plura signa faciet, quam quae hic facit? Lazari resuscitatio tale fuit prodigium, ut quod illi obijcerent, nihil haberent, sed ipsis manus pedesque constrinxit. Itaque ex meto rigore iulitiae tenebantur illum recipere, atque in illum credere: quia superabundanter impleuit quod spectabat ad illud, quo illos deuiocaret: unde ait quod Spiritus Sanctus illos esset reprehensurus de peccato, quia non crederunt in me. Manifesto illum grauarunt opprobrio, & euidenti oppresserunt iniustitia, dum suis peridi non stant promissis, illi fidem adhibentes: cum ipse Christus, quod sui muneris erat, impleisset abundanter.*

XIII. Hac tempestate conveniunt Simeon & Leui Pontifices & Pharisei, & inquirunt. *Quid facimus? quia hic homo multa signa facit? O sed difragos, ad vos modo spectat vestram implere obligationem pactumque perficere, quando quidem ille vestris annuerit postulationibus: & vestrum nunc est illius annuere postulationibus. Refragantur illi, quinimo eo ipso casu furore limphatici diabolico in eum insurgunt, concilia cogunt, conspirant & media inquirunt, quibus illi, nomen, dignitatem, famam, vitamque tollant homicidae: atque hoc ipsum illo die, quo signum ostendit eis diuinae suae potentiae clarissimum, dum de tumulo Lazarum euocat ad vitam: nam vltimum in eius necem conuocant concilium: Ab illo ergo die (sic hodie nobis Euangelista) cogitauerunt interficere eum.*

Probat Diuus Augustinus Samsonem figuram gessisse Saluatoris atque, id eo modo contigisse, ut quaedam, quae in eius vita commemorantur non tantum vera sunt in eius persona, quantum secundum quod Christum ipse praesignabat: sicut illud quod Angelus ait eius annuntians conceptionem. *Erit Nazarenus Dei ab in-*

fantia sua & ex matris uero. Apprimè conuenit Christo nomen Samsonis: etenim solem scilicet Samsonem in quatuordecim ixtas habebat cum Christi] Philistaeis, quot in necem eius cogunt concilia, figura quot moliantur machinas, cubus eum agant in fuit. ruinam; porro tunc ex professo vltimum concilium uocarunt illum petendi concilium, quando suam manifeste fortitudinem exposuit, quam in capite habebat, vel capillis suis constitutam: pluries Pontifices & Pharisei contra Christum conueniunt, hos omne erat eorum studium, illi struere decipulas, at semper irrito conatu confunduntur. Ceterum quando manifeste suam probauit fortitudinem diuinamque virtutem in Lazari resuscitatione: nam illam ostendit quam habebat à capite suo interno scilicet Patre, adeo manifestè ut nullus ambigendi locus relinqueretur: tunc in eum conspirat tunc eius mortem decernunt unanimiter. *Ab illo ergo die cogitauerunt interficere eum.*

Videtur enim mihi spectare illa uerba Spiritus Sanctus de perido illo Saule quae Diuus Chrysostomus eleganter expendit. *Non ergo re-ctis oculis Saul aspicebat Dauid à die illa quae praefatus auctor sic legit: Ab illo die suspectum habuit Saul Dauidem. Querit igitur, quid illo die Dauid egerit? timore populus tanto turbabatur, ut omnes praeter metu obtigerent, nec vllus caput attollere praesumeret: illos etenim Goliath tanto teruerat pauore, ut ad eius aspectum non vnus, non duo, sed caecutum omnes in fugam se abriperent ignominiosam: sic ut nullus esset, non solum qui cum illo decertare praesumeret sed nec auderet praesentem intueri: quoadie regni sui ruinam casumque formidabant, imo & mortem ignominiosam. Pastore omnes erant consternatis, nec quisquam audebat erigere caput, sed in extrema desperatione erat cunctis singulis mortem praeter oculos habentibus, quousque moriem expectantibus, ut vitam agerent miseriores ipsi, qui degunt in terribilio carcere. Hoc eodem tempore prodit Dauid liberà sua motus voluntate, nemine illum insligante, nemine aduocante, imo toto repugnante mundo, quem & fratres acriter iurebant, & temerarium accusant & ablegant, ut oues suas opalio custodiat: Saul animum illi adimit rem afficiens esse puerilem, & risu dignam, adolescentem vix primae lanuginis velle pari Marte & aquis viribus cum illo congredi ferocissimo inimico: ipse*

13
lib. quae.
in l. iud.
9. 52. 53. 54
Et l. 9. in
Exod. 9. 93
164.

(art. 5.)

oues suas iucunde pasceat, in expertus bell & ad
 malitiam rudis exercitia. *David venit ab ouibus
 ad exercitum, cum per atatem, nec artem bellandis
 callere posset, ac laborum militarium vultu esset,
 ipse pro vniuersis bellum in se suscepit, eum si vir-
 tutis defuisset euentus, tamen ob solam animi prom-
 ptitudinem, egregiumque propositum coronandus
 erat: Si Dux de exercitu quidquam aut miles gre-
 garius hoc agere pralumeret perpetua Regem
 adstringeret gratitudini, licet aliquatenus ad hoc
 teneretur: quanto magis hanc laudem mereba-
 tur David, cum ad talem nullus eum cogeret.
 Monomachiam, qui quietus in montibus gregem
 pastor dirgebat, Cum nulla illum promotaret ce-
 casso suapte sponte & ex se diuino accensus zelo,
 Patriaque charitate, proinde ac si oues ceruere ve-
 rius quam homines, & quasi canes imasurus esset
 paitus, quam tam numero sum hominum exercitum
 adeo inrepside ad Barbaros concurret. Sic Num. igitur
 parum videtur nulla necessitate compulsum,
 suam ipsius vitam perdere, & in eorum utilitatem,
 a quibus nunquam aliquid acceperat beneficii in
 medios hostes irruere: an non par erat viso effectu
 eum publicum civitatis servatorem appellare, qui &
 Regni decus & civitatum fundamenta, & omnium
 vitam optulante Dei gratia servauerit: ipsum Re-
 gem a peritis mortis reuocavit, per illum vicit Rex
 ac principatum obtinuit, & etiam Rex a suo capi-
 te deiractam coronam capiti Davidis imposuisset,
 nunquam parem reddisset gratiam: sed ampliorum
 debuisse: nam & vitam, & regnum illi dona-
 uit.*

Eccl. 47. 9.

Non tantum prestitit Ioseph Pharaoni Regi
 Egypti beneficium: illi nihilominus, Regalem
 tndui iussit honorem, & triumpho coli dignissi-
 mo. Quod ergo rependit Saul Davidi benefi-
 cium? quo honore coluit? *Ab illo ergo die suspen-
 dum habuit David.* Ab illo die mortem eius in-
 tendit, qui illum a morte seruauerat: & vitam
 illi tollere, qui vitam illi conseruauerat. Qua igitur
 tur de causa? an quia iam euidenti illum eripuit
 peticulo an quia nulla prouocatus obligatione in
 castris eius militauit ad illius miles detestationem?
 an quia communem Dei populique hostem Gi-
 gantem illum solo proftrauit? respondebis, quia
 obtenta victoria obuiam illi processerunt puelle
 de Ierusalem in triumpho canentes: *Saul percussit
 mille & David decem milia.* An ergo David
 hoc meruit vel non meruit laudis preconium?
 an populus hanc illi non debebat gratitudinis de-
 monstrationem? an forte David minores decerant
 rationes alicuius dissilientiae, quod Sauli mille
 dedissent victoriam? quam Sauli, licet Davidi

decem millium victoriam adscripsissent? m-
 quidem iudicio grauius & ipse David stomachu-
 ri poterat: quandoquidem cum nullam Sauli
 hac victoria partem haberet illi nihilominus glo-
 ria: suae partem adscriberent. Etenim si Rex ad bel-
 lum sinendum, vel paululum aliquid momenti con-
 tulisset, recto tunc dictum fuisset: *Saul in millibus
 at si ipse pauidus, ac tremens domi sedet, in singulo-
 abos meriem exhortans, hoc, totum facinus pergit
 si indignandum erat, Davidem potius conuenibat
 indignari, quod eum totum solus egisset, alterum
 haberet laudis participem. Quid plura? licet er-
 rasset, qui Davidi Perana canebant, aut erat
 ille culpa obnoxius? an vniquam ipse laudem
 quaerit? an sui nominis appetijt estimationem?
 tanta mentis humilitate deprimebatur tve num-
 quam cor eius superba titilla uenit aliqua praten-
 ho, in tantum vt illi canere liceret: *Non est exal-
 tatum cor meum neque elati sunt oculi mei, neque
 ambulauit in magnis, neque in mirabilibus super me.
 Hoc vniuersum semper habui prae oculis, Dei scilicet
 cet gloriam, & republicae commodum. In om-
 ni opere dedit confessionem sancto, &c.**

Psal. 130.

Eccl. 47. 9

Hec summa fuit Saulis iniquitas, qua satis
 euidenter ostendit se a diabolo perfecte posside-
 ri: quando illo ipso Davidem occidere tentauit,
 quo eius opera beneficium receperat adeo singu-
 lare: ex quo cognoscere potuit a Deo Davidis
 actiones dirigi adeo prudentes adeoque prodigi-
 osas: *Ab illo ergo die suspectum habuit David.* Hic
 perpende diabolicam Iudaeorum peruersitatem,
 quos diabolus iam possederat: etenim eo ipso die
 quo verus David Christus in arenam descendit
 cum morte decertaturus, & ipsis cernentibus il-
 lam superat, quem quando adeo illustri triumpho
 cernunt de illa victorem in resurrectione Lazari,
 vt populus eius intuitu laudes illi conieceret in-
 auditas, illi diabolicam furentes inuidia in caem
 eius conspirant, quem ea de causa recognosce-
 re, adorate, atque vt Deum recipere debuissent.
Ab illo ergo die cogitauerunt interficere eum.

Collegerunt ergo. Ad hanc lapsi sunt obstinatio-
 nis abyssum Christo aduersarij: sed qua de causa
 ex miraculis, quae in eorum commodum opera-
 batur: *quia hic homo multa signa facit.* Quod
 Christus in his suis miraculis declarat? quod
 Deus sit: atque in illis ipsis suam videntur illi
 fundare cordis perniciam, qua Christum ex-
 erantur. Videtur Evangelista tangere Pharaonem.
 Operatur Deus miraculum, quod primum fuit
 flagrum, quo Pharaonem caecidit, aquas nimirum
 conuertit in sanguinem. Non est hoc, inquit,
 Egyptij, sufficiens: simile quid & Magi operau-
 H h h h h h 3 tur

XV.
 Eadem
 ostendit
 Phara-
 onem.

tur. Producit Deus ranas; illi molestissimas,
 & idem obijerunt, licet iam Pharaon fateatur opus
 hoc esse Dei eo quod illas a se repellere esset im-
 potens, omnes licet potentia suae nervos exten-
 deret vt ab illis se liberum eriperet: supplex pe-
 stulat à Moysè & Aaron: *Orate Dominum pro me*
 vt auferat ranas: tandem immittit Dominus
 illi muscas & tabanos, quos de puluere suscitauit
 innumeros: omnem mouit lapidem Magi suis
 incantationibus, quibus plagam hanc auertant sed
 lapidem lauante tenim hoc indicat, ex Dion Au-
 gust. illud Exodi. *Fecerunt similiter malfes in-*
cantationibus suis vt eucerent Cinipbes & non po-
tuerunt, addit autem haec Pharaoni Magos mali-
 caste. *Dignus Dei est hic*. Diuinam fateatur in
 hoc opere potentiam luce meridiana clariorem:
 etenim hoc Deus agere consuevit inimicos suos
 puniturus: vt prius velit eius agnoscant poten-
 tiam ipsique eam fateantur: quatenus liquidò
 constet, cuius in hoc sit culpa concipienda, sicut
 ostendit in Balaam Ariolo: quid non agit vt illi
 notum faciat Deum esse huius populi conducto-
 rem, nec contra eum vllam proualeat potentiam?
 & hoc ipsum vult in Pharaone palam fiat, vt ipse
 fateatur Deum horum mirabilium esse operato-
 rem: *Dignus Dei est hic & ipse*, quidem qui dixit:
nescio Dominum.
 Idcirco subiungit Spiritus Sanctus quod vlti-
 me prodigijs quae ligito Dei fiebant pertinax ip-
 se Dei que populo restiterit aduersarius: *Inidua-*
rumque est cor Pharaonis. Illa coniunctio (que) in-
 sinuat vt attendamus, quid acciderit post tanto-
 rum verificationem miraculorum. Hic producit
 Christus Dominus nolite non Cinipbes de pul-
 uere aculeos suo, pungentes sed Lazarum de se-
 pulchro qui Iudaeos Christo redarguat aduersa-
 rios. *Iniduarumque est cor*. Hoc proprium cordi
 est obfirmato, vt illo peius fiat & obduratius,
 quo mollescere debuerat & mitigari. Idem licet
 intueti in Exodo: de Ciniphum flagello, quò
 Deus premit Pharaonem: dum enim Deum huius
 plagae sentit auctorem, populo promittit liberta-
 tem si modo plagam hanc à sinibus suis auertat.
 Quocirca Moysen & Aaron deprecatur dicens:
Orate pro me, praestant quod postulat. Nihilomi-
 nus *Ingramatum est cor*. Nam ex praestitis Phara-
 ni beneficijs quibus euadere debuisset melior,
 peiorem eum factum admiramur.
 XVII. Hinc annuera Ierosolymitas: quanta namq;
 Simili- Christus in eorù commodum opera perficiat, in-
 ter in Iudaeis & in de tamen trahit in eum insurgendi argumentù.
 & in Quam aptè ad holidem conuenit: illis nomen à
 vobis. Patre suo impositum. *Vasa iniquitatis bellantia.*

Instrumenta bellica, sed praua & inuersa. Hec
 quam multa similia bellica instrumenta in Deum
 praua & peruersa nam eo ipso, quod Deus illis
 largitur quatenus illi seruiant diligentius: illum
 grauius offendunt & insurgunt perduelles, atque
 ex eo seditionis bellicae conflant instrumenta,
 concessit tibi Deus corporis incolumitatem, quã
 sicut Dei seruum decet illam in eius impensas
 obsequium; tu vetò eadem vteris, teque disponis
 vt illum offendas: tibi que persuades quod cum
 oprata fruatir valetudine, liberè tuis possis vacare
 delicijs: etenim tibi tempus non defuturum ad
 poenitentiam, quam tunc serio arripies dum il-
 lam tibi videris excidisse: opes largitur tibi, vt
 virtutis sint instrumentum, atque illis tunc
 conferens pauperis puellae pudicitiam periculo
 lapsus expositam: etenim dotem non habet, qua
 nubat, nec ventri cibum: tu autem has arma sa-
 cis quibus virtutem eius & castitatem impugnes
 impudicus; tuis illam promissis domique peruen-
 tens: intellectu te dotauit, quò cognoscas illum
 eiusque beneficia, quatenus te tantis beneficijs
 trahat in amorem suum irretitum; tu vetò gla-
 dium ex illis fabricas. ancipitem diuersarum in
 Deum & proximum inuentor machinarum, omnia
 perperam iudicando, eunctaque perturbando,
 &c. Conuenienter de te deaque beneficijs à Deo
 tibi praestitis dicere licet. *Vasa iniquitatis bellantia.*

§. 5. Quid facimus? Quia hic homo &c.
*Vasa iniquitatis fuerunt hi consiliarij, liuore,
 auaritia, & ambitione plenisissimi.*

Nondum hoc peius diximus: quia quid
 amplius indicare voluit Patriarcha Iacob,
 illos agnominans instrumenta vel vasa ini-
 quitatis ad bella promptissima. Abulensis opina-
 tur, quod eos sic appelleret significans illos esse
 esse malitiã plenos. *Vasa iniquitatis, id est, plena*
iniquitate, tenent malitiam in corde reconditam,
sicut vas aliquid intra se continet. Illos autem
 describit Hieroglyphico seu simbolo vasis olei.
 Vidit Diuus Ioan. deserti vas inauratum ac ve-
 nustum externis: interius autem tot immundis
 repletum abominacionibus, vt in eo omnium ge-
 nera comprehendereatur abominacionum. Tales
 illos considerat Iacob exteius formosos: O quam
 patebant autem colore cadaueroso, positentiae &
 ieiuniorum praecone manifesto: quam aptè com-
 positi simbris illis & phylacterijs coloris caeru-
 lei, quibus eorum pedes tegebantur atque eos
 in caelo iam habere se testabantur. Quam vele
 videban-

L. loc.
 cu. in
 Exod.
 loc. a.
 Exod. 8
 18.

Exod.
 32.

XVII.
 Simili-
 ter in
 Iudaeis
 & in
 vobis.

12
 In exp. 49
 Gen.

1.
 Alia ratio
 cur dicat
 tur vasa
 iniquita-
 tis.